

Ценклер Н.І.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

ПРОГНОЗНІ МОДЕЛІ ТА СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ АКТИВІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Анотація. На підставі узагальнення підсумків методики статистичного аналізу, а також результатів усебічного вивчення процесів розвитку економіки Карпатського регіону в контексті євроінтеграції України в умовах нестабільності факторів зовнішнього середовища моделювання стратегічних напрямів розвитку економіки Карпатського регіону запропоновано здійснювати за різними сценаріями, що передбачають відмінні напрями та інтенсивність дії певних груп факторів. Виділено три сценарії розвитку економіки Карпатського регіону – оптимістичний, песимістичний та реалістичний. З урахуванням викладеного бачення трьох сценаріїв розвитку економіки Карпатського регіону розглянуто обґрунтування окремих положень стратегії розвитку економіки регіону та конкретних механізмів вирішення актуальних проблем його економічного зростання.

Ключові слова: регіон, Карпатський регіон, євроінтеграція, сценарії розвитку економіки, оптимістичний сценарій, реалістичний сценарій, песимістичний сценарій, економічна діяльність.

Постановка проблеми. В умовах активізації глобалізаційних процесів розвиток окремого регіону чи держави не можна розглядати у відриві від сучасних процесів розвитку світової економіки. Починаючи з другої половини ХХ ст. домінуючим напрямом міжнародних економічних відносин стала міждержавна інтеграція, особливо в рамках окремих історично сформованих макрорегіонів, серед яких важливе місце посідає Європа. Вплив європейської економічної інтеграції охоплює не лише країни – члени Європейського Союзу, але й більшість суміжних держав, з-поміж яких стратегічне значення належить Україні. Можливості, виклики та загрози, з якими стикається національна економіка в умовах євроінтеграційних процесів, зумовлюють щоразу більш прискіпливу увагу як політиків та громадських діячів, так і науковців до проблем трансформації різних секторів економіки та регіональних суспільних систем за прогресивними моделями розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти регіоналістики висвітлено у працях таких науковців як О. Бей, В. Вакулєнко, Я. Верменич, М. Долішній, В. Керецман, О. Коротич, В. Малиновський, Ю. Наврузов, С. Романюк, А. Ткачук. Серед науковців, праці яких присвячені питанням регіональної економіки, можна назвати П. Бубенка, В. Василенка, М. Долішнього, М. Козоріз, О. Осауленка, В. Симоненка, А. Шевчука, Л. Шевчук, Я. Шевчука та ін. Однак, незважаючи на значний науковий досвід дослідження регіональної проблематики, її окремі аспекти потребують подальшого теоретичного й методологічного обґрунтування в контексті активізації євроінтеграційних процесів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз результатів сучасних досліджень, що стосуються проблем економічного розвитку регіонів в умовах євроінтеграції, свідчить про недостатню розробленість та, загалом, неконсолідованість теоретико-методичних розробок у цьому напрямку. Очевидною є необхідність глибшого вивчення євроінтеграційних процесів на регіональному рівні та оцінки їхнього впливу на соціально-економічний розвиток регіонів.

Мета статті полягає у дослідженні сценаріїв розвитку економіки Карпатського регіону в контексті активізації євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток економіки Карпатського регіону напряму залежить від поглиблення євроінтеграційних процесів. Це насамперед пов'язано з геополітичними процесами останнього часу – закриттям ринку Росії для українських товарів, орієнтацією на зону вільної торгівлі з країнами ЄС та підготовкою до вступу України до ЄС. У світлі цього економічний розвиток областей Карпатського регіону прямо пропорційно залежить від об'єму експорту до країн ЄС, ВВП, доходів населення регіону та розміру валової доданої вартості його продукції. Водночас економічні процеси є обернено пропорційно залежними від імпорту і, відповідно, розміру торгового сальдо. Очевидно, що визначення показників, які пріоритетно впливають на ВВП та доходи населення, дадуть відповідь на питання про першочергові заходи в економіці областей, їхню пріоритетність щодо кожної області та регіону загалом, щодо пришвидшення його економічного розвитку.

З іншого боку, зрозуміло, що покращання основних показників економічного розвитку Карпатського регіону – ВВП та доходів населення – прямо залежить від демографічних показників, зайнятості населення, випуску конкурентоздатних товарів та послуг із упровадженням інновацій.

Ми пропонуємо *модель розрахунку пріоритетних показників для розвитку економіки Карпатського регіону* з орієнтацією на поглиблення євроінтеграційних процесів, яка передбачає низку кроків.

Перший крок. Вибір показників, які впливають на розвиток економіки Карпатського регіону, та результуючих показників, значення яких необхідно підвищити чи зменшити.

Другий крок. З допомогою факторного аналізу та методу головних компонент установлення величини впливу груп факторів на розвиток економіки Карпатського регіону та результуючі показники.

Третій крок. Побудова регресійних рівнянь, що дозволять установити величину залежності підвищення значень факторів та їхній вплив на результуючі показники.

Четвертий крок. Визначення можливих сценаріїв прогнозів основних показників ВРП та доходів населення, пріоритетності покращання показників, що впливатимуть на збільшення показників економічного розвитку регіонів у звичайному та оптимістичному сценаріях розвитку.

В якості ряду, відносно якого необхідним є збільшення показників, візьмемо ВРП і доходи населення Карпатського регіону та встановимо фактори, які найбільше впливають на збільшення цих показників.

Для здійснення прогнозних розрахунків скористаємось на першому кроці методом головних компонент та позначимо відповідні змінні по Карпатському регіону (табл. 1).

Таблиця 1

Змінні для аналізу економічного розвитку Карпатського регіону у світлі євроінтеграційних процесів для факторного аналізу, методу головних компонент та регресійного аналізу

Змінна	Показник
x1	Населення, тис. осіб
x2	Зайняте населення, тис. осіб
x3	Випущено фахівців із ВНЗ, тис. осіб
x4	Професійно-технічні навчальні заклади, підготовлено (випущено) кваліфікованих робітників, тис. осіб
x5	Фінансування інноваційної діяльності, тис. грн.
x6	Упроваджено нових технологічних процесів, процесів
x7	Освоєно інноваційні види продукції, найменувань
x8	Експорт товарів в ЄС, млн. дол. США
x9	Імпорт товарів з ЄС, млн. дол. США
x10	Експорт послуг в ЄС, млн. дол. США
x11	Імпорт послуг з ЄС, млн. дол. США
y1	ВРП, млн. грн.
y2	Доходи населення, усього, млн. грн.

Визначимо динамічні характеристики відібраних показників, означаючи вагомість їхнього впливу на процеси економічного розвитку регіону.

При оцінюванні впливу на розвиток економіки регіону демографічні індикатори залишаються серед базових детермінант, незважаючи на те що для сучасних економічних систем кількісний демофактор не є настільки визначальним, однак

від продовжує відігравати важливу роль, формуючи відповідні демосоціальні передумови ефективності використання трудового потенціалу населення з подальшим відображенням у результатах використання праці.

Кількісна демооснова економічного розвитку для регіону є порівняно сприятливою. Інше питання, наскільки ефективно цей соціально-демографічний потенціал використовується у працересурсній сфері, не допускаючи надмірних міграційних втрат. Тому в системі детермінант економічного розвитку дуже важливу роль відіграють індикатори зайнятості. Зайнятість – це не лише ознака ефективності використання людського чинника. Під її впливом усі сфери життя, у тому числі економічна, набувають нових якостей – гнучкості, динамічності, стійкості [1]. Кількісний аспект зайнятості в якісному плані розкриває індикатор *доходу на одну особу*. Аналіз структури його формування як у Карпатському регіоні, так і в Україні демонструє не лише недостатню кількісну основу, але й інші проблеми – високу частку соціальних доходів у сукупній структурі доходів населення України (близько 40%); низьку частку прибутків та доходів від власності серед доходів населення; високу залежність зростання сукупних доходів населення України від індексу цін та інфляції з невідображенням на зростанні добробуту населення; велику різницю між доходами різних верств населення; абсолютне домінування споживчих витрат (близько 90%) та ін. [2, с. 187].

Комплексна оцінка факторного впливу на процеси економічного розвитку регіону вимагає врахування освітніх індикаторів. Освітній чинник традиційно розглядається з позицій його соціальної, культурної, духовно-виховної функціональності; проте все більше уваги приділяється його економічній ролі, від ефективності котрої залежить, чи буде скасована вражаюча невідповідність продуктивності освіти й очікувань економіки у відношенні її значущості [3, с. 202].

Важливою групою індикаторів, що формують модель аналізу економічного розвитку Карпатського регіону, є іноваційні. За період 2004–2014 рр. у регіоні спостерігається незначне зростання питомої ваги підприємств, що впроваджували іновації.

Базуючись на обраних показниках аналізу економічного розвитку Карпатського регіону (табл. 1) та взявши їхню динаміку за 2004–2014 рр., ми отримаємо матрицю спостережень ($n \times p$) випадкової векторної змінної $X = [X_1 \dots X_p]^T$ та кореляційну матрицю R . Відповідно, математична модель методу головних компонент буде мати наступний вигляд [4]:

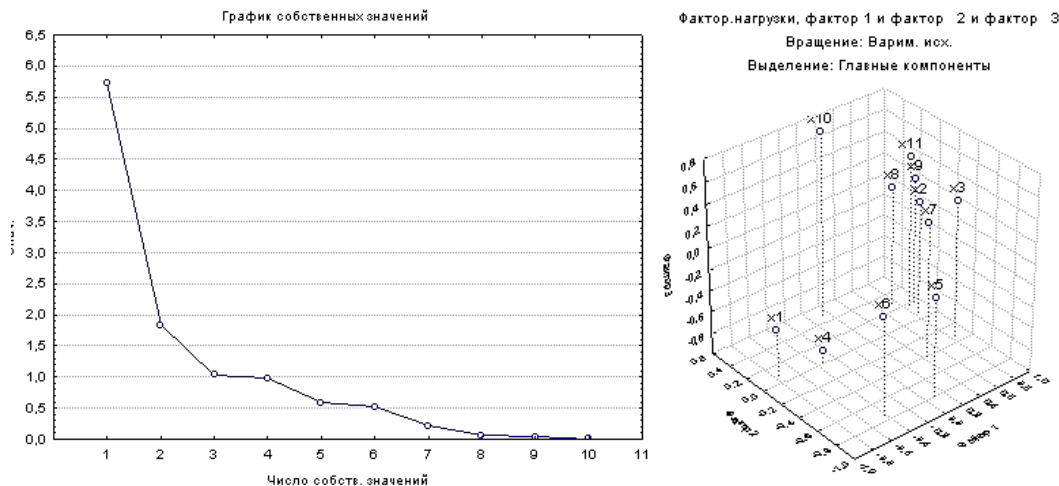

Рис. 1. Графік кам'янистого осипу та 3М навантажень для виділених факторів методом факторного аналізу

$$Z_j = a_{j1} \cdot F_1 + a_{j2} \cdot F_2 + \dots + a_{jr} \cdot F_r + d_j U_j, \quad j = \overline{1, n}, \quad r < p, \quad (1)$$

де Z_j – j -та досліджувана ознака;
 F_1, F_2, \dots, F_r – загальні фактори, що є спільними для всіх ознак;
 u_j – характерний фактор;
 $a_{j1}, a_{j2}, \dots, a_{jr}$ – факторні навантаження;
 d_j – навантаження характерного фактора тільки для ознаки Z_j .

Кожен фактор визначається взаємопов'язаними ознаками, отже, їх можна подати як наступну лінійну комбінацію [5]:

$$F_k = w_{k1} Z_1 + w_{k2} Z_2 + \dots + w_{kn} Z_n, \quad k = \overline{1, r}, \quad (2)$$

де w_{kj} ($j = \overline{1, n}$) – факторне навантаження відповідного фактора F_k на ознаку Z_j .

З обчислених факторних навантажень ми отримаємо відповідну структуру головних компонент та визначимо основні фактори впливу на розвиток економіки Карпатського регіону.

Головні компоненти F_n є некорельованими між собою безрозмірними змінними, які представляють лінійну комбінацію n -змінних [6]:

$$F_i = \frac{1}{\lambda_i} (a_{i1} Z_1 + a_{i2} Z_2 + \dots + a_{in} Z_n) \quad (3)$$

Для обчислень скористаємось пакетом Statistica 6. На першому кроці зі змінними x1-x8 проведено факторний аналіз з обертанням простору варімакс. Перед розрахунками дані було стандартизовано. У результаті обчислень отримано наявність двох значущих по впливу факторів, що визначено з графіку кам'янистого осипу (рис. 1), та значення факторних навантажень і самих факторів (рис. 2).

Фактор нагрузки (Варим. исх.) (5.2)			
Выделение: Главные компоненты (Отмечены нагрузки > ,700000)			
Перемен.	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3
x1	-0,751788	0,096531	-0,573450
x2	0,844215	0,056247	0,064881
x3	0,847723	-0,336243	0,281501
x4	-0,318107	0,020179	-0,897978
x5	0,105713	-0,789844	-0,094940
x6	-0,423285	-0,746275	-0,088189
x7	0,454083	-0,399189	0,243327
x8	0,763088	0,284860	0,104034
x9	0,929668	0,187066	0,188025
x10	0,151134	0,489772	0,722192
x11	0,863079	0,182764	0,407795
Общ. дис.	4,708579	1,855498	2,028696
Доля общ	0,428053	0,168682	0,184427

Рис. 2. Значення факторних навантажень для факторного аналізу і виділення головних компонент

Отже, ми отримали три групи факторів, головних компонентів впливу на економічний розвиток Карпатського регіону:

– перший фактор F1 включає в себе показники: x1 – населення, тис. осіб; x2 – зайняте населення, тис. осіб; x3 – випущено фахівців із ВНЗ, тис. осіб; x8 – експорт товарів в ЄС, млн. дол. США; імпорт товарів в ЄС, млн. дол. США; x11 – імпорт послуг з ЄС, млн. дол. США;

– другий фактор F2 включає в себе показники: x5 – фінансування інноваційної діяльності, тис. грн.; x6 – упродовжено нових технологічних процесів;

– третій фактор F3 включає в себе показники: x4 – професійно-технічні навчальні заклади, підготовлено (випущено) кваліфікованих робітників, тис. осіб; x10 – експорт послуг в ЄС, млн. дол. США.

Зі значень факторів отримано остаточний вигляд таблиці для побудови покрокової регресії (табл. 2).

На наступному кроці скористаємось покроковою регресією для отримання регресійних рівнянь для показників ВРП регіону та доходів населення (рис. 3).

Дані для покрокової регресії на основі значень основних факторів

роки	y1	y2	F1	F2	F3
2004	29877	30493	-1,70747	-0,26524	-0,64743
2005	37748	42223	-1,20156	-0,25170	-0,78136
2006	46113	51180	-0,66565	1,76923	-0,98352
2007	59083	67421	0,69782	-0,57193	-1,27543
2008	75458	90610	1,42028	0,11257	-0,92721
2009	74222	93947	-0,67245	-1,75304	0,80885
2010	87292	118297	0,57469	-1,12192	0,49100
2011	108878	137954	0,91544	-0,10088	-0,02036
2012	128818	158054	0,62188	0,17777	0,65958
2013	131682	164582	0,59427	1,08131	0,78766
2014	127056.6	170108	-0,57725	0,92383	1,88822

Итоги регрессии для зависимой переменной: y1 (5.2)						
R= ,97479028 R2= ,95021609 Скорректир. R2= ,92888013 F(3,7)=44,536 p<,00006 Станд. ошибка оценки: 9989,2						
N=11	БЕТА	Стд. Ош. БЕТА	В	Стд. Ош. В	t(7)	p-уров.
Св.член			82384,33	3011,870	27,35321	0,000000
F1	0,550712	0,084333	20628,18	3158,871	6,53024	0,000325
F2	0,220243	0,084333	8249,73	3158,879	2,61160	0,034832
F3	0,773580	0,084333	28976,27	3158,876	9,17297	0,000038

Итоги регрессии для зависимой переменной: y2 (5.2)						
R= ,98542437 R2= ,97106120 Скорректир. R2= ,95865885 F(3,7)=78,297 p<,00001 Станд. ошибка оценки: 10350,						
N=11	БЕТА	Стд. Ош. БЕТА	В	Стд. Ош. В	t(7)	p-уров.
Св.член			102260,8	3120,791	32,76760	0,000000
F1	0,526208	0,064297	26787,1	3273,107	8,18401	0,000079
F2	0,187319	0,064297	9535,7	3273,116	2,91333	0,022563
F3	0,811837	0,064297	41327,4	3273,112	12,62634	0,000005

Рис. 3. Результати розрахунків покрокової регресії в пакеті Statistica 6

Таким чином, рівняння покрокової регресії для показника ВРП Карпатського регіону з урахуванням результатів факторного аналізу буде мати наступний вигляд:

$$y1 = 20628 F1 + 8250 F2 + 28976 F3 + 82384, \quad (4)$$

де $y1$ – прогнозований показник ВРП Карпатського регіону, $F1, F2, F3$ – фактори, визначені методом головних компонент, $R^2 = 0,95$.

Для показника доходів населення:

$$y2 = 26787 F1 + 9536 F2 + 41327 F3 + 102260, \quad (5)$$

де $y1$ – прогнозований показник доходів населення Карпатського регіону, $F1, F2, F3$ – фактори, визначені методом головних компонент, $R^2 = 0,97$.

З отриманих рівнянь (4-5) зрозуміло, що адекватно описано зв'язок між залежною і незалежними змінними, параметри моделі для головних компонент є статистично значимими з ймовірностями 0,95 та 0,97, значення t -статистики по модулю перевищують табличні значення критерію Стьюдента.

Із першого рівняння випливає, що кожне значиме зростання показників фактору першої групи на один пункт призведе до підвищення ВРП регіону на 20 628 млн. грн., другої – на 8 250 млн. грн., третьої – на 28 976 млн. грн. Із другого рівняння збільшення показника доходів населення, відповідно, на 26 787 млн. грн., 9 536 млн. грн. та 41 327 млн. грн.

Побудуємо також прогноз песимістичної, некерованої зміни показників ВРП та доходів населення Карпатського регіону до 2017 р. за поліноміальним наближенням та визначимо дані

оптимістичного прогнозу зі збільшенням визначених факторів (рис. 4, 5; табл. 3).

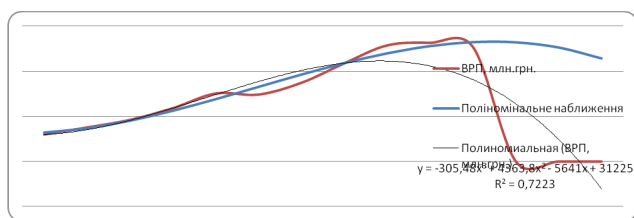

Рис. 4. Прогноз показника ВРП Карпатського регіону до 2017 р. на основі поліноміального наближення

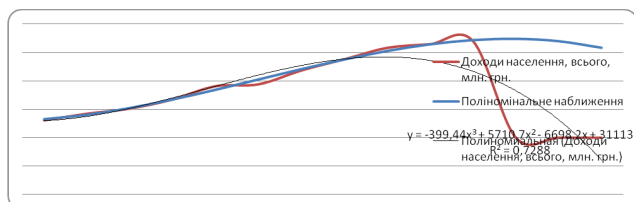

Рис. 5. Прогноз показника доходів населення Карпатського регіону до 2017 р. на основі поліноміального наближення

Таблиця 3

Прогноз показників ВРП та доходів населення Карпатського регіону за некерованим песимістичним та оптимістичним сценаріями

	2015	2016	2017
<i>ВРП, млн. грн., базовий, песимістичний некерований сценарій</i>			
Поліноміальне наближення	131891.9	126185.8	114082.2
<i>оптимістичний сценарій з збільшенням показників факторів</i>			
Збільшення показників F1	138767.9	136499.8	134710.2
Збільшення показників F1 та F2	141517.9	140624.8	142960.2
Збільшення показників F1, F2, F3	151176.6	155112.8	171936.2
<i>Доходи населення, млн. грн., базовий, песимістичний некерований сценарій</i>			
Поліноміальне наближення	174143.2	169979.8	158391.8
<i>Оптимістичний сценарій з збільшенням показників факторів</i>			
Збільшення показників F1	183072.2	183373.3	185178.8
Збільшення показників F1 та F2	186250.8	188141.3	194714.8
Збільшення показників F1, F2, F3	200026.5	208804.8	236041.8

Для розрахунку прогнозу використовувалась формула:

$$P_i = K_i + \frac{1}{\alpha_i} F_i, \quad (6)$$

де P_i – прогнозовані показники, K_i – показники поліноміального наближення, F_i – величини росту від збільшення показників F1-F3, $\alpha_i = 3..1$ – поправочні коефіцієнти лагу від підвищення показників факторів F1-F3.

Отже, при песимістичному некерованому подальшому процесі розвитку показників Карпатського регіону в наступні роки очікується подальше падіння ВРП регіону – до 114 082,2 млн. грн. у 2017 р. Цей процес можна покращати розвитком показників, що входять у фактор F1, та досягнути інших прогнозованих величин у розмірі 134 710,2 млн. грн. при суттєвому покращанні показників першої групи, 142 960,2 – першої та другої, 171 936,2 – першої, другої та третьої відповідно. Зазначимо, що значний розвиток даних величин у комплексі є вкрай важким завданням. Можна гово-

рити про першочерговість збільшення саме цих визначених показників у вказаному порядку.

Прогнозні результати щодо доходів населення Карпатського регіону показали, що при песимістичному сценарії вони впадуть до 158 391,8 у 2017 р.; можливий їх ріст при збільшенні показників факторних груп, відповідно, до 185 178,8, 194714,8 та 236041,8 млн. грн. при збільшенні показників факторів F1-F3. Демографічні індикатори становлять основу для фактора F1, прямо впливаючи на показники кількості населення, зайнятого населення, випуску випускників ВНЗ та профтехучилищ фактору F3 в наступні роки.

Підсумовуючи, зазначимо, що три виявлені нами фактори розвитку економіки Карпатського регіону, у відповідності до найбільш вагомих їхніх показників, можна інтерпретувати як демосоціальний, інноваційний та інфраструктурний. Варто зауважити, що одержані результати підтверджують важливість розробленої нами концепції просторової інноваційної інфраструктури регіону, каркасом формування якої є система розселення, транспортна мережа та наявні просторові форми інноваційного розвитку на регіональному рівні. Як демонструють результати прогнозування, лише за умови стабільного збільшення значень усіх груп показників, яке має супроводжуватися стійким просторовим інноваційним розвитком та активізацією міжнародного співробітництва в рамках євроінтеграційних процесів, можливе стійке економічне зростання регіону.

Висновки. Узагальнивши підсумки методики статистичного аналізу, а також результати всебічного вивчення процесів розвитку економіки Карпатського регіону в контексті євроінтеграції України в умовах нестабільності факторів зовнішнього середовища, моделювання стратегічних напрямів розвитку економіки Карпатського регіону пропонуємо здійснювати за різними сценаріями, що передбачають відмінні напрями та інтенсивність дії певних груп факторів. Основним фактором, безумовно, у контексті нашого дослідження є євроінтеграційні процеси та їхні соціально-економічні наслідки на регіональному рівні. Із цієї точки зору, на нашу думку, доцільно виділяти три сценарії розвитку економіки Карпатського регіону – оптимістичний, песимістичний та реалістичний. Оптимістичний сценарій передбачає не лише збереження сучасних тенденцій перебігу євроінтеграційних процесів, а й їхню активізацію в найближчі роки, що супроводжуватиметься швидким регіональним економічним зростанням, формуванням сучасної ефективної структури просторового розвитку економіки регіону. Песимістичний сценарій може бути пов'язаний із згортанням євроінтеграційних процесів під впливом як внутрішньополітичних, так і міжнародно-економічних факторів. У випадку реалізації такого сценарію розглядається можливість неефективності функціонування зони вільної торгівлі між Україною і Євросоюзом, відкладення на невизначену перспективу подальших етапів інтеграції нашої держави до ЄС. На загальнодержавному та регіональному рівнях, відповідно до песимістичного сценарію, будуть спостерігатися деструктивні тенденції соціально-економічного розвитку, пов'язані зі зниженням валового регіонального продукту, зменшенням доходів населення, посиленням внутрішньополітичної нестабільності та відтоком іноземних інвестицій. Реалістичний сценарій ми пов'язуємо із екстраполяцією сучасних тенденцій розвитку економіки регіону на найближчий часовий період у поєднанні з реалізацією подальших кроків до євроінтеграції України. Реалістичний сценарій передбачає поступовий вихід економіки регіону на стадію зростання за умови зменшення деструктивного впливу факторів зовнішнього середовища.

З урахуванням викладеного бачення трьох сценаріїв розвитку економіки Карпатського регіону в умовах активізації євроінтеграційних процесів ми будемо здійснювати і подальше обґрунтування окремих положень стратегії розвитку економіки регіону та конкретних механізмів вирішення актуальних проблем його економічного зростання.

Література:

1. Статівка Н.В. Зайнятість і регіональний ринок праці в забезпеченні конкурентоспроможності та соціальної безпеки Харківського регіону / Н.В. Статівка // Державне будівництво. – 2013. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2014-2/doc/2/12.pdf>.
2. Ключко Л.В. Регіональні особливості розподілу доходів та витрат населення України / Л.В. Ключко, А.Г. Ісмаїлова // Часопис соціально-економічної географії: міжрегіональний збірник наукових праць. – Харків: ХНУ, 2012. – Вип. 13 (2). – С. 184–188.
3. Кулініч О.А. Освіта як чинник соціально-економічного розвитку / О.А. Кулініч, Л.М. Зарецька // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2014. – Вип. 1. – С. 199–208.
4. Многомерный статистический анализ в экономике / Л.А. Сошникова, В.Н. Томашевич, Г. Уебе, М. Шефер; под ред. проф. В.Н. Томашевича – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 598 с.
5. Факторный, дискриминантный и кластерный анализ / Дж.-О. Ким, Ч.У. Мюллер, У.Р. Клекка [и др.]; пер. с англ. – Москва: Финансы и статистика, 1989. – 218 с.
6. Иберла К. Факторный анализ / К. Иберла. – М.: Статистика. – 1980. – 398 с.

Ценклер Н.І. Прогнозные модели и сценарии развития экономики Карпатского региона в контексте активизации евроинтеграционных процессов

Аннотация. На основании обобщения итогов методики статистического анализа, а также результатов всестороннего изучения процессов развития экономики Карпатского региона в контексте евроинтеграции Украины в условиях нестабильности факторов внешней среды моделирование стратегических направлений

развития экономики Карпатского региона предложено осуществлять за разными сценариями, которые предусматривают различные направления и интенсивность действия определенных групп факторов. Выделены три сценария развития экономики Карпатского региона – оптимистический, пессимистический и реалистический. С учетом изложенного видения трех сценариев рассмотрено обоснование отдельных положений стратегии развития экономики региона и конкретных решений актуальных проблем его экономического роста.

Ключевые слова: регион, Карпатский регион, евроинтеграция, сценарии развития экономики, оптимистический сценарий, реалистический сценарий, пессимистический сценарий, экономическая деятельность.

Tsenkler N.I. Prognosis model and scenarios of the Carpathian regional economy development in the context of European integration processes intensification

Summary. On the basis of summarizing the results of statistical analysis methods, and the results of a comprehensive study of development of the Carpathian region's economy processes in the context of European integration of Ukraine in conditions of instability factors in the environment modelling the strategic directions of development in the Carpathian region of Economics suggested implemented at the different scenarios that involve different direction and intensity of the action of certain groups factors. It's singled out three scenarios of the Carpathian region's economy development – optimistic, pessimistic and realistic. In view of the vision of the three scenarios considered justification of certain provisions in the development strategy of the region's economy and specific mechanisms for solving urgent problems of its economic growth.

Keywords: region, Carpathian region, European integration, the development scenario of the economy, the optimistic scenario, a realistic scenario, a pessimistic scenario of economic activity.